

TORONTAI

Megjelenik naponta reggel. - Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda: Beeskerek (Nagybeeskerek),
Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3. szám. - Telefon 21.

SZOMBAT, 1944 MÁRCIUS 4
73. évfolyam 53. szám

Előfizetésben:
Évente . . . . . 840 félévire 420
negyedévre . . . . . 210 havonta 70

Ultimátum az elnöknek

Buenos Aires, márc. 3.

Argentínában a politikai helyzet újabb stádiumba került. A tábornokok és tengernagyok ellenzékbe vonult tagjai ultimátumot intéztek Farrel államelnökhöz, amelyben elégedetlenségüknek adtak kifejezést államvezetésével szemben.

Beavatott politikai körök véleménye szerint Farrel ura a helyzetnek, mert a katonaság többsége helyesli intézkedéseit és kitart mellette. Mindazonáltal nem tartják kizártnak egy újabb puccs bekövetkezését és az elnök kénytelen lesz megválni tisztségétől.

Palotaforradalom Tito táborában

Zágráb, márc. 3.

Megbízható értesülések szerint Tito táborában kitört a nyílt belső viszály, amely bolsevista módszerek szerint néhány vezető „elintézését” eredményezte. A Tito féle partizánok rádióállomása is közölte, hogy többek között kivégezték Szara Orović partizán tábornokot, valamint dr. Sima Milosević-est és Korán Kovacsics-est, két intellektuelt. Tito vezérkarának még néhány tisztje kivált a partizán oporból és önálló utakat keres.

Hadifogoly kicserélése

Stockholm, márc. 3.

Bernadotte gróf a hadifogoly kicserélés mozgalmának vezetője kijelentette, hogy az eddig véghezvitt hadifogoly kicserélés igen jó eredménnyel járt. Az akció széles alapon, több irányban tovább folyik. Svédország nagy gonddal segíti elő a hadifoglyok kicserélésének ügyét. A gróf közlése szerint, a közeljövőben Kanadába utazik az ügy érdekében.

Berlin válasza a szovjet félhivatalos spanyolelleses támadására

Berlin, márc. 3.

Illetékes német helyről közlik tájékoztatásul: Berlini diplomáciai körökben a „Háború és Munkásosztály” félhivatalos szovjet folyóiratnak a Claudio ellen intézett támadásban bizonyítékot látnak Moszkva módszereire, amely most már arra vetemedik, hogy a legdurvábban megsértse Spanyolország államfőjét és megmentőjét. A szovjet lap banditának nevezi Franco tábornokot. Spanyolország semlegességét pedig „fügefalevélnék.” Berliben felvetik a kérdést, vajjon a bolsevisták a saját maguk elhatározásából intéznek-e ilyen súlyos támadást Spanyolország ellen, vagy pedig az angolok és amerikaiak biztatták őket fel erre, miután Spanyolországgal szemben alkalmazott ismert politikai és gazdasági nyomásuk nem járt a kívánt sikerrel.

Nevelnél az oroszok támadása erősödik

A Führer főhadiszállásáról jelentik.

A véderő főparancsnoksága közli.

A keleti arcvonal déli szakaszán a szovjet csapatok, különösen Krivojrog térségében vezettek sikertelen előretöréseket.

Rogacsevtől északra a bolsevisták összefoglalt erőkkel és keskeny vonalon támadtak. Német gránátosok és páncélos gránátosok megghusították a bolsevisták áttörési kísérleteit és a tüzértség, valamint a légvédelmi tüzértség hathatós támogatásával súlyos véres veszteséget okoztak azoknak.

A harcokban kiválóan érvényesültek az Eckert vezérőrnagy vezérése alatt álló 5. számú sziléziai páncélos hadosztály és a melléje rendelt gyalogos, páncélos valamint légvédelmi tüzértség kötelékei.

Neveltől északnyugatra az ellenség támadása erősségben fölfokozódott. Az egész napon át tartott támadásokat a német csapatok, 25 ellenséges páncélos szétlövése mellett, visszaverték.

A Narva arcvonalon a németek kemény viadalban elhárították az újabb csapatok harcbevételével folytatott szovjet támadásokat, a melyeket egyrészt már a német állások előtt összelövdözték.

A magas Északon Kandalaksánál a német rohamcsapatok befordultak az ellenség iólképitett állásaiba, számos ellenséges harc-

állást a személyzettel együtt a levegőbe robbantottak.

Nettunó hidfőjében tegnap Ciszternától délre és délnyugatra került sor váltakozó harctevékenységre. Az ellenségnek sikerült az előző napokon előretölt német állásokba ismét betörni.

Német harcrepülőök kötelékei Anzió térségében folytatták támadásukat az ellenség kirakódásai és hajói ellen, amelynek során bombatalálattal súlyosan megrongáltak egy 5 ezer tonnás szállítóhajót. Az arcvonal déli részéről csak kölcsönös felderítő és roham csapat tevékenységről érkeztek jelentések.

Angol bombázók elmúlt éjjel felhőtakaró védelme mellett terrortámadást vezettek Németország délnyugati részén fekvő helységek ellen. Nagyszámu akna, repesz és gyújtóbombák ledobása folytán, különösen Stuttgart város lakónegyedeiben keletkeztek károk és a lakóságnak is volt vesztesége. Ellenséges repülőök azonkívül bombákat dobtak Németország nyugati területére. A német légvédelem lelőtt 4 ellenséges repülőgépet.

A német légierők újabb nagytámadást intéztek London város ellen. A több hullámban rohamozó nehéz harcrepülőgépről nagymennyiségű robbanó és gyújtóbombát szórtak a város különböző negyedeire. Óriási tüzek és nagy rombolások keletkeztek a ledobott bombák nyomán.

Senkinek sem kegyelmeznek

Berlin, márc. 3.

Esztország Merekuela helységénél a bolsevisták feburár 14-re virradó éjjelen partraszállást kíséreltek meg. Fogságba került több szovjet tiszt, akiknél főparancsnokságuktól kapott utasításokat találtak. A Sinkov őrnagy azonkívül szóbelileg is megerősítette, hogy a katonai csapatparancsnokok gyülekezésén a következő parancsszerű utasítást kapták főparancsnokságuktól.

„Sikeres partraszállás után a

partraszállt csapatok parancsnoksága köteles mindazt, ami útjába kerül elpusztítani. Ebbe beleértendők nők, asszonyok és gyerekek is, mert azokat ellenség számba kell venni. Senkit sem szabad fogságba helyezni. Foglyok nem kelleneek.”

A német parancsnokság mindarról, amit a bolsevista tiszték és tengerészek bevallottak jegyzőkönyvet vettek fel, amelyet a vallomásttevők aláírtak.

Egyre nő a bombatámadások miatt hajléktalanná vált londoniak száma

London, márc. 3.

Sokszáz „kibombázott” londoni család lézeng mostanában az egyes londoni kerületi előjáróságok előtt, de legnagyobb részt hiába várnak arra, hogy kiutaljanak nekik lakást, — jelent

a Sunday Express, minthogy már sok hajléktalan kérvénye fekszik elintézetlenül a városi hatóságok előtt. A két következő példa mutatja, hogy a lakásszükséglet mennyire nincs arányban a lakás kínálattal. A Lembeth londoni

kerület városi tanácsának 48 üres lakás áll rendelkezésére, míg a 1 káskeresők száma kerekben 500. Egy másik városnegyedben 30 lakás áll szabadon, ezzel szemben a lakáskeresők száma 654. Ez a londoni lakás szűke — hangsúlyozza a Sunday Express — egyre nagyobb méretűvé válik, bár a városi hatóságoknak most már joguk van arra, hogy az üresen álló házakat és lakásokat lefoglalják és a „kibombázottak” részére átadják.

Bulgária önállóságát ünnepli

Szófia, márc. 3.

Bulgária március 3-án ünnepelte önállóságának 66 ik évfordulóját. Bulgária népe, amióta letelepedett Balkán területén, 612 éven át szabadságban élt, 653 évet pedig idegen népek jármában, rabságában töltött el.

Bulgária minden elnyomással szemben megóvta nemzeti jellegét és anynyira megerősödött, megnövekedett, hogy a Balkánon, illetve Európában a nemzetek sorában a kivivott és őt megillető méltó helyet megtarthassa. A mini ztertanács március 3-ikát Bulgária állami ünneppé nyilvánította.

Mandzsuko függetlensége

Tokió, márc. 3.

Mandzsuko függetlenségének most ünneplik 12-ik évfordulóját. Tozsó japán miniszterelnök megleghangu táviratban üdözölte Manzsuko kormányát. Egyben köszönetét fejezte ki azért a rendkívüli buzgalmaért, amit Mandzsuko a Nagy-Keletázsia létesítéséért kifejt. A további szoros együttműködés biztosítása a győzelem kivívásának, mondotta végül a miniszterelnök táviratában.

Pápválasztás évfordulója

Róma, márc. 3.

Ötödik évfordulója annak, hogy a Vatikanban összeült a biborosok testülete és megválasztotta XII. Piusz pápává. A konklávé tagja volt Serédi Jusztinián, Magyarország herceprimása.

XII. Piusz pápa megválasztása előtt 12 államban, köztük Európán kívül is, mint az akkori pápa legátusa működött diplomáciai téren. Mindenütt az emberek közötti megértés és békés megegyezés ígét hirdette és most is a nagy világégés megszűnéséért imádkozik.

Angol frontharcosok javaslata

Madrid, márc. 3.

Az angol frontharcos szövetség középangliai szervezete, Nagy-Britannia egyik legjelentősebb frontharcos egyesülete, határozatot fogadott el, amelyben állást foglal a háborus emlékművek felállításá ellen. A határozat indítványozza, hogy háborus emlékművek helyett létesítsenek inkább kórházakat, üdülőket és más szociális intézményeket.

A legnagyobb hatalom

Szeressük egymást mi magyarok. Szeressük egymást, segítsünk egymáson ott, ahol lehet; vállaljunk át valamit egymás gondjaiból és bajaiból, tegyünk félre minden kicsinyes ellentétet, amely szembeállíthatna bennünket egymással és összefogva ebben a szeretetben, igyekezzünk megküzdeni azokkal az óriási feladatokkal, amelyek elé a mai kor állított bennünket. Ebben a szeretetben nem lehetnek és ne is legyenek sem hátsó gondolatok, sem kibúvók. Ez a szeretet teljes odaadást kíván azokért az eszményekért, amelyeket a magyarság a történelem színpadán való megjelenés óta lelkében őriz s amelyekért tíz évszázadon át annyi áldozatot hozott. De ezen az odaadáson túl vagy ezen belül, mely az eszményeknek szól, ott van az emberi humánumban rejlő s az ember számára legértékesebb és legbecsesebb érzés; a szeretet, amelynek fényénél mindig a legtöbbet és a legmaradandóbbat adta az ember önmagának és az emberiségnek. Ez a szeretet legyen minden magyará és kapcsoljon össze minden magyart abban a nagy nemzeti közösségben amelynek neve: a magyar nemzet. Így érünk el legtöbbet így jutunk el legtovább és így bírózunk meg legsikeresebben súlyos feladatainkkal.

A szeretet varázserejéről csaknem egyidőben két helyen és két ajakról hangzott el vallomás. Vitéz Horthy Istvánné a nagykáta levéltelvényok vöröskeresztes betegápolói tanfolyamán szólott róla, Zilahy Lajos pedig a Corvin-lánc és a Corvin-koszoru tulajdonosainak Mátyás király-ünnepén. Mindketten a szeretetben látták meg azt a csodás segítő erőt, amely lehetőséget nyújt arra, hogy épségben és sértetlenül kijussunk a mostani zűrzavarból, a világegészből, a veszedelmekből. Egy finom nő lélek megérezte és kifejezte ugyanazt, amit egy magyar író önmérsztő töprengései közben megtalált, mint egyetlen orvosságot a világ, az ember és magyarság bajaira. „Sohase felejtsetek el, hogy a szeretettel csodákat lehet tenni...” „A lélek sokszor betegebb, mint a test” Hósi halált halt kormányzóhelyettesünk ifjú özvegyének szavai ezek. Igen a lélek sokszor betegebb, mint a test s talán ezért van az a sok szörnyűség, ami miatt ma az egész emberiség szenved: ezt a beteg lelket kell meggyógyítani.

Hisszük és valljuk mi is, hogy a szeretet erejével csodákat lehet véghezvinni s a szeretet az, amely kegyetlenkorunk szenvedő emberének beteg lelkét meg tudja gyógyítani. S mert ilyen hatalom rejlik a szeretetben, éljünk vele és vértessük fel magunkat vele minél jobban kemény küzdelmeinkben. Szeressük a magyart szeressük minden magyart — a magyarokat szeressük s abban a pillanatban hazánkat és magyarságunkat szeretjük, amelyért sikraszáva, ebből az elmulhatalan és tiszta érzésből nyerjük a legfőbb erőt boldogulásunkhoz.

Meggyilkolták Lincoln Abrahám leszármazottját

Washington, márc. 3.

Washington egyik legforgalmasabb üzleti negyedében kedden nyitott autójában holtan találták az uccán John E. Lind ismert orvost, Lincoln Abrahám egyik távoli leszármazottját. A vizsgálat megálapítása szerint gyilkosság történt. A rendőrség letartóztatott egy ügyvédet és őrizetbe vette annak a feleségét is. A gyilkosság háttere még nincs tisztázva. (NST)

Teljes megsemmisülés előtt áll a 7. brit-indiai hadosztály

Tokió, márc. 3.

A Domei-iroda burmai arcvonalon tartózkodó haditudósítója jelenti, hogy a brit-indiai hadsereg 7. hadosztálya a Sinzweya völgyben Majutól keletre japán gyűrűbe került és teljes megsemmisülés előtt áll. Minthogy az óriási anyagvesztés következtében az ellenségnek semmi reménye sincs arra, hogy szabadulni tudjon ebből a hely-

zetből, most már csak arra törekszenek, hogy legalább a magasrangú tisztet és a sebesülteket mentse meg szállító repülőgépek bevetésével. Emellett az ellenség guerilla hadműveletekkel akarja enyhíteni a japánok nyomását. ez a hadviselési mód a japánok szoros gyűrűjével szemben nem igen mutatkozik eredményesnek. Ezért csak idő kérdése, hogy a hetedik hadosztály megsemmisüljön.

Háborús és politikai helyzetkép

A lelki fegyverkezés szükségének roppant fontosságáról is beszélt vasárnap Kállay Miklós, nem feledkezvén meg arról, hogy hiába van kezében egy országnak minden anyagi eszköz határainak, kulturájának, ősi életformájának megvédelmezésére, ha egyszer hiányzik a szívek és elmék elszánása s a roppant történelmi próbák előtt habozóknak bizonyul a nemzeti közlélek. Történelmünk számtalan bizonyossággal szolgál arról, hogy a magyarság nehéz hivatásának teljesítése közben hányszor volt képes helytállni nálánál sokkal nagyobb hatalommal szemben púztán csak azért, mert nem a maga felkészültségének mértékét hasonlítgatta az ellenségével, hanem megkeményített szívvel szállt harcra s bizodalmat önnön elszántágába, győzelmi akarataiba vetette. Ma is arra van szükség, hogy ez a hősi lélek, ez az elszántaság uralkodjék a nemzet hangulatán, hogy a nemzet és társadalom kivessen magából minden gyávasággal, megalkuvással fertőzött csoportot egyént. S nincs helye a történelmi próba elé állított magyar társadalomban annak se, aki a komor időket soha vissza nem térő alkalomként fogja fel a maga boldogulásának biztosítására, aki a mohóság, az anyagiasság és tisztességtelenség zsoldosául szegődik akkor, amikor minden becsületes kéz a közjáváért dolgozik s amikor a férfi elméjében csak egyetlen gondolat foroghat: a haza oltalmazása és az ország jövőjének biztosítása. Igen, helyesen mondotta Kállay Miklós: véget kell vetni a szegénykezésnek, az ostoba szeméremnek, a bűnös kiméletnek, ki velük, a hitványakkal, az önzőkkel a nyilvánosság elé, sőt: — ki velük az országból, amelynek ma csak egész férfiakra van szüksége, csak a becsület mindenekfelett való erényét használhatja s akiből az elszántaság és tisztesség hiányzik, azok nagy ügyének csupán áruló lehetnek. Egyetlen nemzet se engedheti meg magának a fényűzést, hogy súlyos napokban a becsületesség ballasztjait hurcolja testén,

A War Labour Board külön bizottsága, mely az amerikai árindex felülvizsgálásával foglalkozik, meglehetősen komor hangon beszél arról a mértékkel felül drágulásról, amely az első rindú élelmiszeri cikkekben az utolsó fél év alatt tapasztalható. Azt mondja a bizottság jelentése, hogy az élelmiszerek 47 perccenttel, a textilárak 32 százalékkal emelkedtek, a háztartási cikkek pedig 26 százalékkal drágultak meg az elmúlt fél esztendő alatt. Persze e megállapítás csak — elméleti, mert olvashatjuk a szakszervezetek ugyancsak árvizsgáló célzattal küldött bizottságának jelentését is, amely azt mondja, hogy a War Labour Board által megállapított közepes árak elméleti értékűek, a valóság egészen

mást mutat. A lakosság ugyanis a zugkereskedelem gigantikus méretei következtében a fekete piac árainak megfizetésére kényszerül, s a fekete börze árai jóval magasabbak a War Labour Board által megállapítottaknál. Még a konzervatív Newyork Times is vezércikket szentel ennek a kérdésnek, s arra a következtetésre jut, hogy a munkásság szemrehányása teljesen jogos, mert a létfenntartási költségek sokkal nagyobb mértékben emelkedtek, mint amennyi az indexszámokból kiolvasható. Mindenekelőtt az olcsóbb cikkek tűntek el a piacról, szinte teljes mértékben, s természetesen a spekulánsok tevékenysége révén. Ezeket a portékákat ma már kizárólag a fekete piacon tudja megvenni az egyszerű amerikai polgár, s olyan horribilis árakon, hogy a War Labour Board bizottsága tagjainak hajuk szála is égnek meredne, ha le kellene írniok: mennyiért...

Az Egyesült Államokban megütötték a választási nagydobokat s megindult a két párt hatalmas propagandagépezete. Az évvégi elnökválasztás máris lázba hozta a kedélyeket. Elnökjelöltek nevei röpködnek a levegőben, kísérleti léggömbök szállnak fel egy egy közleleti nagyság nevével márká va s az illetékesek lesik a hatást, hogyan fogadná a jelölést az USA népe? A legnagyobb érdeklődés azonban kétség-telenül afelé irányul, vállalja-e Roosevelt negyedszer is a jelölt éget? Lesz-e elég bétorsága ahhoz, hogy negyedszer is megkísérelje, bírja-e még ma is, az annyira megváltozott viszonyok között a választópolgárok bizalmát, amelyet már háromszor megszerzett magának, megtörve ezzel az amerikai alkotmányban a washingtoni hagyományokon nyugvó elvét, amely szerint egyetlen elnököt sem választanak meg egymásután kétszernél többször.

Roosevelt, a nagy Sphinx, egyelőre hallgat, sem tápot nem ad a látogatóknak, sem le nem lohasztja az érte lelkesedők tüzeit. A beavatottak szerint azonban nem lehet kétséges, hogy ez a nagy hallgatás nemcsak azért történik, hogy érdekesebbé tegye magát, hanem a hallgatásnak komoly okai vannak. Ezek az okok komoly megfontolást követelnek és nehezé teszik az elhatározást.

Sztrájk egy amerikai repülőgépgyárban

Amsterdam, márc. 3.

Az angol hírszolgálat detroit-i jelentése szerint a Briggs Manufacturing Company gyárában 7000 munkásnak munkaszüneti kérdések miatt történt sztrájkbalépése következtében gyakorlatilag megbénult a repülőgépszárnyak készítése az Egyesült Államok hadi tengerészete részére.

Petain tábornagy ajándéka a svéd Vörös Kereszt elnökének

Vichy, márc. 3.

Petain tábornagy Hedengen vichy svéd ügyvivőnek Károly svéd hercegnek szóló ajándékot nyújtott át Franciaország hálájának kifejezésekképpen azért a segélymozgalomért, amelyet a svéd Vöröskereszt a herceg kezdeményezésére a francia gyermekek megsegítésére indított. Az ajándék egy ezüst evőkészlet. A stockholmi francia követ fogja az ajándékot Károly hercegnek átadni.

Badoglio házalása

Róma, márc. 3.

Nápolyi hírforrás szerint Badoglio előbb Angliához, majd az USA kormányhoz fordult azzal a kérelemmel, kormányát vegyék föl a „szövetséges kormányok” sorába. Választ eddig egyik helyről sem kapott, amiből arra következtet maga Badoglio is, hogy kevés a reménye a sikerben.

Bulgária külpolitikája

A bolgár külügyminisztériumban hosszú megszakitás után újra megtartották a külföldi lapok képviselői számára a szokásos értekezletet. A szóvivő azzal kezdte tájékoztatását, hogy a bolgár külpolitika nem változhat, mert kizárólag a nemzeti érdeket szolgálja. Ez a politika nem ujkéletű, mert már 1878 óta fennáll s azóta egyenesvonalu. Ez a politika az egyesített Bulgária politikája és nem érzelmi, hanem létérdeken alapszik. 1878 óta, amikor megalakult a bolgár állam, az volt a bolgár külpolitika legfőbb célja, hogy az összes bolgárokat egy hazában egyesítse. Ez a követelmény jelenti a bolgár állam minimális létalapját. Bulgária nem akar idegen területet, saját területét azonban minden eszközzel megvédelmezi. A szóvivő ezután megcáfolta a kormányválságról elterjedt híreket.

Sztrájkok Amerikában és Ausztráliában

Genf, márc. 4

Az északamerikai Los Angeles város víz- és erőművei 2300 alkalmazottjának sztrájkja következtében be kellett zárni nyolc fontos hadiüzemet. A sztrájk folytán 75.000 háztartás villamosáramszolgáltatás nélkül maradt. A sztrájk több repülőgépgyárat, hajóépítőműhelyt és gumigyárat is veszélyeztet.

Ausztrália déli partvidékén jelenleg 17 szénbányában szünetel a munka. Újabb négy bánya munkásságának csatlakozása folytán az immár kéthetes sztrájk több mint 4000 munkásra terjed ki.

Méhraj a benzinkannában

Berlin, márc. 3.

Schonnoord mellett az erdőben egy munkás benzinkannát talált. Feltűnt neki, hogy a kanna körül méhek röpködnek. Zsákmányát magával vitte otthonába és itt közelebbről megvizsgálta. Kitént, hogy a kanna belsejében méhraj ütött tanyát. A méhek vagy öt fontnyi finom mézet gyűjtöttek össze, nem csekély öröme a szerencsés kezű munkásnak.

HIREK

Autonóm zsidó tartomány a szovjet távolkeleti földjén

Szovjetország titokzatos világa a most folyó háboru előtt ismeretlen volt számunkra. Magunkfajta európai halandók előtt zárva voltak a bolsevik titkok kapui. Nemcsak a turisták, hanem még a diplomaták is csak azt és csak annyit láthattak a szovjet belső világából, amit és amennyit a politikai cenzúra engedélyezett. A most folyó háboru azonban leszaggatta a leplet a kommunista állam sok belső titkáról. Katonáink bejárták és saját szemükkel látták mindazt, amit a moszkvai propaganda a világ munkásainak ábrázolására „szovjetparadicsomnak” nevezett. A magyar baka az Alföld vagy a Dunántul egészséges itéletű józan paraszt fia borzongva jelentette ki, hogy még királynak se menne el ebbe a „paradicsomba”.

Láttuk a szovjet könyvtárait, könyveit. Hát igaz, hogy mi nem nyomunk annyi könyvet, mint a szovjet, pedig az utóbbi években nálunk is szinte tulásba viszik a könyvkiadást a pesti piac konjunktúra-vállalkozói. Csakhogy az orosz könyvtermelés egészen más jellegű. Abban minden a kommunista propagandát, Sztalin dicsőítését és a szovjetrendszer boldogító jóságát harsogja, s a földkeresség többi részének, a fasiszta és kapitalista államoknak nyomórát, gonoszágát bizonyítja. Még az elemi iskolai tankönyvek is a kommunizmust szolgálják és harcra, gyűlöletre tanítják, nevelik a gyermeket a szovjeten kívül álló világ ellen. A szovjet könyveinek folyóiratainak másik nagy tömege az „istentelenek”, oroszul „bezbozsnjyikok” hadjáratát szolgálja az Isten és a vallás minden európai és keresztény fogalma ellen. Hivalkodva hirdetik az „istentelenek” „kiadványai”, hogy a vallástalanság és az istentagadás hivatalos szovjetálláspont és a kommunista állam alkotmányában és törvényeiben gyökerezik.

A szovjetkönyveknek csak jelentéktelen kis hányada képviseli a szépirodalmat, vagy a tudományos irodalmat. Nézzünk meg ebből egy földrajzi irást. „Távolkelet, a szovjet népének kedvenc vidéke” a címe. Megtudjuk az 1938-ban kiadott vázalkötésű könyvből, hogy a Távolkelet 2.5 millió neégyzetkilométer területű szovjetföld és nyolc közigazgatási kerületre oszlik: a chabarovszki, a tengermelléki, az uszuriszkiji, az amuri, az autonóm zsidó, a kamesatukai, az alsóaunusi és a szachalini kerületekre. A könyv szerint hatalmas felvirágzásnak indult a szovjet alatt az egész Távolkelet. Erdő, kőszén, gabona, nafta, szörme, arany, rizs és szarvas jelenti e vidék roppant gazdagságát. Messze van ez az országrész, mert Vladivosztokban hét órával előbb kel fel a nap, mint Moszkvában, mégis új, nagy és mozgalmas kulturális és gazdasági élet indult meg a Távolkeleten. Vladivosztokban szinte gombamódrá nőnek a sokemeletes lakóházak. Igen nagy exportja

van tengeri rákkonzervből. Chabarovszk városára rá sem lehet ismerni, annyi új gyár, park, színház, katonai tanintézet épült itt. Vorosilov város, régi nevén Nikolszk-Usszuriszkij szintén felismerhetetlen, itt is annyi új gyár és ház épült. Mindezekhez képeket is közöl a könyv. A fénykép azonban e „nagy fejlődéssel” szemben arról tanuskodik, hogy bizony egyik város sem fejlődött valami tulsokat.

A szovjet orosz Távolkeleti hatalmas fejlődésének dicsőítésében Vladivosztokot, Chabarovszkot, Vorosilovot csak úgy szőrmentén érinti a könyv, ellenben gyanúsán bőbeszédű lesz az autonóm zsidó kerület (Jevreszkij autonómij oblaszt) ismertetésénél. Itt a többi között így ír:

„Most létesült új városa szovjet orosz Távolkeletnek Birodzsán, az autonóm zsidó kerület székhelye. Erről egymagáról egész könyvet lehetne írni. A Birodzsán zsidó fővárosban negyedik éve működik már az állami zsidó színház és ennek fenntartására évente egymillió rubel szubvenciót nyújt a szovjetkormány.”

A szovjet orosz Távolkeleti lakossága 75 nemzetiségből áll, — írja a könyv. — A népesség nagyobb tömegeit azonban oroszok, ukránok, fehér oroszok és zsidók alkotják.

Hízogó szavakkal beszél a könyv minden oldala a szovjeturalom alatt bekövetkezett felvirágzásról és erre feltűnően gyakran hozza fel példának Birodzsán zsidófővárosát. Dédeltett kedvence lehet a szovjetnek ez a Birodzsán, mert csak erről említi meg a könyv, hogy „vadászatú vasutvonalat kapott a zsidófőváros”.

Nézzük meg talán azt is, hogy kik írták a szovjetet dicsőítő, hangulatos fejezeteket a Távolkelet nagy fejlődéséről és ebben Birodzsán zsidófőváros bámulatos virágzásáról. Nem mondjuk, akadnak az írók között olyanok is, akiknek neve orosz hangzású, de a leghizogóbb fejezetek íróit mégis ilyen nevekkkel jelezi a tartalomjegyzék: Kronhaus R., Rosenzweig B., Gubelman M., Goldberg M., Karlstein T., Schwartz B., Leuterstein M. és más német nevű, de aligha germán vérű tolvárosok. Így meg is értjük részükéről a csodálat és elragadtatás superlatívuszait a szovjet iránt, amely Birodzsánt adta nekik az arany, a platina, a drága szörme csóttul terem. Birodzsán új Eldorádója, új paradicsoma a zsidóknak és hívogatja majd az egész szovjetből a hitsorsosokat. Hát nem dicsőretre méltó, okos ember az a Sztalin? Vagy talán ravasz is, számító is? Így gondolja megoldani a zsidókérdést, ha majd Oroszországban is megsokalják a Rosenzweigok hemzsegését a született orosz tolvárosok?

Birodzsán, ez a távolkeleti Jeruzsálem mindenestre gondolkodásra készítheti a világ zsidóságát. Szép, szép az autonómia, a szubvenció színház, a vado-

natuj vasutvonal, de itt valami mégsincs rendben. A zsidók nem kívánják az ilyen tömörülést. Kiken lehet ott keresni, ahol csak zsidók élnek?

Falvay Mihály Versecen. A népszerű operaénekes, Falvay Mihály március 5-én Versecen vendégszerepel a BMKSz verseci fiókjának műsoros estjén. Falvay Mihályon kívül a Marok testvérek is vendégszerepelnek.

Farsang Kisnezsényen. Kisnezsény lelkes ifjúsága lehetővé tette, hogy Műsoros estjükkel, néhány boldog órát szerezzen az alkalomból összesereglett vátrakozó közönségnek. A bemutatkozás annyiban volt nagy jelentőségű, hogy most volt az első alkalmuk a fiatal szereplőknek tudásuk és képességeikről tanúságot tenni. A műsor első száma a „Boldog ember inge” c. egyfelvonásos színmű, melyet Hegedüs István, Szücs Mária, Hegedüs Sándor, Molnár Tamás, Kocsis István és Gábor Jancsi játszottak nagy hozzáértéssel. Második számként a „Parasztfortély” került színre a következő szereplőkkel: Hegedüs István, Csontos Péter, Csernák Mária és Csernák Imre. A harmadik szám a „Ki viseli a nadrágot” c. egyfelvonásos vígjáték a következő szereplők felvonulásával: Hegedüs István, Kiss Balázs, Hegedüs Anna, Engi János László és Csontos Péter. Kiváló alakításukkal nagy derűtséget keltettek a közönség zsufolt soraiban. Befejező számként a „Fináncz” került színre, mely rövidsége dacára is, a szereplők jóvoltából feledhetetlenné tette a már vidámság tetőfokán álló közönséggel. A következő szereplők osztozhattak a többszöriösen megújuló tapsviharban. Engi János László, Lukó Rózsi, Csernák Mária, Csontos Péter és Kiss Balázs. Érdemes megemlíteni azt az áldozatos munkát, amit Lukó Rózsi segédjátékhoz végzett a darabok betanításával.

Rendezte már előfizetését?

Meggyilkolt apát. A bulgár Budovnik kolostor apátját meggyilkolták és kifosztották. A gyilkost a rendőrség elfogta. A gyilkosságot bevallotta és azt is, hogy 54 ezer levát rabolt el az apáttól. Rögtönítélő bíróság elé került és annak ítélete alapján kivégezték.

Ötös borju ellés. Aszodon történt az a csoda, hogy egy tehén egyszerre öt borjut ellett. Azok közül négy üsző, egy pedig bikaborju. Anyatehén és borjui jó egészségben vannak.

Meghosszabbították az utazási tilalmat a horvát vasutakon

Zágráb, márc. 3
Hivatalosan jelentik, hogy a múlt hónapban egy hónapra kiadott utazási tilalmat, amely most járt volna le, bizonytalan időre meghosszabbították a horvát állami vasutakon.

Vasárnap	Febr. 29 nap
27	Kat. Al. Invocabit Prof. B. Ákos
Hétfő	Kat. Gábor passz. †† Prot. Elemér
Kedd	Kat. Román ap. †† Prot. Román
Szerda	Márc. 1 nap
1	Kat. Albin pk. Kán. †† Prot. Zarád
Csütörtök	Kat. Simplic pk. †† Prot. Lujza
Péntek	Kat. Kunigunda †† Prot. Kornélia
Szombat	Kat. Kázmér †† Prot. Ázmér

Időjárás. A hó eleje esős, hűvös 10-17 között meleg, száraz idő. A hó végén sok eső. — Február hó 27-én a nap kel 6:31 és nyugszik 17:24 órakor, március hó 4-én 6:20 kel és 17:33 órakor nyugszik. 20 perccel hosszabbak a nappalok. — **Mellevételek:** Első negyed 1-én 21 óra 40 perckor. Holdtölte 10-én 1 óra 28 perckor. Utolsó negyed 17-én 21 óra 5 perckor. Újnold 24-én 12 óra 36 perckor. Első negyed 31-én 13 óra 34 perckor. — Tavasz kezdete 20-án 19 óra or.

Ma a Topka (Kollarich) gyógyszerár Müller Guttenbrunn-gasse (Melencei uca) tart éjjeli szolgálatot.

Délben fél egytől 2 óráig csak az ügyeletes gyógyszerár van nyitva, a többi ezen idő alatt bezár.

A munkásbiztosító ügyeletes orvosa Beckserek (Nagybeckserek) egész területére szombat este 6 órától, hétfő reggel 6 óráig dr. Sztakity Momir lakik Horthy Miklós uca 51. szám alatt.

Falvay Mihály operaénekesünk március 4-én 13 óra 10 perckor ismét énekel a belgrádi rádió mikrofonja előtt. Az eseményre a kiválóan szépért és művésziért rajongó rádióhallgatók figyelmét ezuton is föl hívjuk.

Gyermekszanatórium. Bulgária északi részében fekvő Trevena városban március 1-én megnyitott a modern kor követelményeinek megfelelő gyermekszanatórium. A szanatóriumot a bolgár anyakirályné védnöksége alatt létesítették.

Zogu volt albán király fivére meghalt. Konstantinápolyból érkezett hír szerint Zogu volt albán király idősebb fivére Hiesam Selam Zogu meghalt.

Szüfési fájdalom, Budapesten február 29-én éjjel másfélóra lefolyása alatt a mentők 5 aszszonyt szállítottak a klinikára, akiket az uccán érték szüfési fájdalom és így nem tudtak lakásukba menni.

Olajbogyó kiviteli tilalom. A török kormány rendelete megtiltotta az olajbogyó kivitelét. A tilalom oka, hogy a termés az azelőtti 40 millió kilogrammról 20 millió kilogrammra apadt.

Gabonarakta építése. A szlovák földmívelésügyi minisztérium Szlovákia területén 1600 gabonarakta építést, illetve sziloszt épített.

Két forradalom

29

A galgagutai állomásról sötét, hideg kis vonat vitt tovább a didergő derengésen át. Közben talán el is aludtam. Az utolsó nagy lódulásra emlékszem. Aszód! ... Minden az eszembe jutott. A peronon mállott szemét feküdt a vízben. Egy vagon falán ember-sárral festett iromba betűk látszottak: Halál a burzsujokra! Az állomás még piszkosabb volt, mint a multkor. És a korai óra dacára, csoportba bujt, vörös zászlós küldöttségek várakoztak. Álmos, szomorú emberek. A kijáratnál mondta az egyik, hogy toborzógyűlés lesz. Pestről jönnek az elvtársak szónokolni. Már jelezték is a különvonatot.

Fáradtságomon át ijeszítőnek látszott minden. A görcsös, csupasz uccafák úgy álltak sort, mintha akasztásra vártak volna. A vörössel bevont szónoki emelvény, a piac közepén, az ólom-szinű ég alatt olyan volt, mint egy vesztőhely. A házak gonoszul figyeltek és fintorgatták magukat. Az uccákban nyúlósan terült el a sár.

És itt emberek élnek! Emberek, akik a förtelmes plakátszörnyek között némán vonszolják magukat süppedve, megadóan a fekete csatokban. Semmi sem lázad, minden fuldoklik. Tul a városon sem lázad, tul is fuldoklik az egész.

Egy kocsin városi kabátban, sportsapkás zsidó ült. Megállította a kocsit és intett. Két munkásformájú ember futott hozzá. A piac irányába mutatott és rendelkezett. Az emberek engedelmesen hallgattak.

A bolsevizmus szervezett rothadás... Nem gondolhattam végig. A sporsapkás rám nézett. Amint a tekintete hozzám ért, nyilallást éreztem az arcomon. Mégegyszer visszafordult, mintha ismerene. Bennem is felrémlent, valahol már láttam azt a puha arcot, puha, duzzadt, puha nagy füleket. Talán Budapesten egy bankáz rácsos pultja mögött hajlongott előttem ez a puha arc, amely olyan szétfolyó, zsiros, sötét volt, mintha sárból jött volna elő.

A pályaudvaron hirtelen kiváltottam otthagyt táskámat. Gyorsan! Hajtsón. Ekkor került megint elém a sárgaképi, sportsapkás ember. — Hamar!... A kocsis visszanezett rám, úgy nézett okos paraszteszével, mintha megértett volna. Nekiéresztette a gyéplőt és a rázós kis szekér ugrálva nyargalt át a sártengeren. A puhaarcu utánam fordult. Már letértünk egy mellékúccába. Sebesen tüntek a megroppant házak, bezárt kis boltok. Az ablakból csodálkozóan hajoltak ki emberfejek. Feltűnő lehettem városiasan öltözve, a trágás-szekéren. Szemközt autók jöttek. Autókon most már csak zsidókat látni. Valószínűleg budapesti agitátorok. Szinte ösztönösen az arcom elé kaptam a zsebkendőmet.

— Öngyilkos lett, aki itt lakott — dörmögte a kocsis és ostorával a kastély irányába szurt. Megfogódtam a saraglya szélébe és előrehajoltam. — Ki lakott itt?

— Olyan nevelőintézetet tettek ide jó szívből a Podmaniczky

bárók. Kis kisasszonykákat tanítottak benne.

Kérdeztem, nógattam az embert.

— Hát teteszik tudni, — mondotta fontolgatva — most, hogy ez az új rend lett, lejött egy elvtárs. Nem volt több tizenötévesnél, meg aztán zsidó is volt az istenadta. A piacon szavalt az iskolásgyermekeknek...

Megint biztatni kezdtem.

— Restellem — dünnyögte az ember —, de már tessék megbocsátani, hangosan elmondia piactéren az az éretlen kutya-kölyök, hogy hogyan lesz a gyerekek. Meg, hogy nem kell szótfo-gadni senki szülőjének. És azt is mondta, hogy nem baj, ha a lányok megbotlanak, csak a csuhások találták ki, hogy bűn az clyasmi. Nincsen fattyu ezentul, az állam gondol velük. — A kocsis hátratólta a kalapját és egy nagyot köpött. — A mindenségit neki! Se Isten, se becsület. Az a pesti kölyök itt a nevelőintézetben is ugyanazt mondta, mint a piacon. Még biztatta is a kis kisasszonykákat, hogy csak szerkezzenek bátran a diákokkal. Képet is mutatott nekik, hogy hogyan kell csinálni. Az igazgató-nő csak sirt és tördelte a kezét. Végül is elemésztette magát.

Zökkent a szekér. Valami, mint ha bennem is zökkent volna. Le-felé néztem. A korhadt fenék-deszka tátongásán át leláttam az utra. A föld most is visszafelé futott a kocsit alatt, sebesen futott. Aztán egyszerre nem volt többé körülöttem város.

A vesztőhely elmaradt.

A kocsit befordult az ikladi udvarba. Hirtelen jött. Egy leány

Tilos a beutazás Szófiába

Szófia, márc. 3.

A bolgár kormány legújabb rendelkezésében engedélyhez kötötte a Szófiába való beutazást. Mindazok, akiket halaszthatatlan közérdek vagy indokolt fontos magánügy Szófiába szólít, köte-

lesek helyi hatóságoktól a Szófiába való utazásra külön engedélyt kérni. Azon egyének, akiket engedély nélkül való szófiái beutazáson tettenérnek, letartóztatják és megbüntetik. A rendelet március 1-én lép életbe.

Rekordidő alatt Amerikából a hadifogságba

Róma, márc. 3.

Weber Günther német hadiudósító a nettunói arcvonalról egyebek között a következőket írja: Owen Edvard amerikai katona, aki Apriiliánál német hadifogságba került, rekordidő alatt ért el Amerikából a fogolytáborba. Owen a Tennessee állambeli Chatanwags községből származik. Január 20-án menyasszonyával még egyik newyorki tánchelyiségben szórakozott és január 22-én indult el csapatával Afrikába. Oránban már egy másik rajó várta érkezésüket és onnan Nápolyba vitte őket. Két nap múlva Owen Edvard csapatával partraszállt Nettunonál. Mielőtt még alaposan körülnézhetett volna az európai szá-

razföldön, a németek már az első ütközetben foglyul ejtették. Ez február 12-én történt. Mindössze tehát huszonkét napra volt szükség, hogy az Egyesült Államokból a Róma melletti német fogolytáborba kerüljön. A leg-utóbbi három hét alatt különben csaknem 5000 angol és amerikai hadifoglyot szállítottak a Róma közelében levő átmeneti táborba. Az amerikai katonák általában elégedettek voltak azzal, hogy az Apriilia előtti vízzel telte gránátölésereket a tábor mellett zalmafekhelylyel cserélhették fel. „Mindig mondtam társaimnak, hogy én leszek az első Rómában — jelentette ki egy newyorki katona — és most már itt is vagyok!”

rohant felém a tornácon: — Nin-csenek itthon! Mióta Aszódra vitték a gróf urékat, nem éresztik őket haza.

Ugy fáztam és olyan fáradt voltam: Talán mégis itt maradhatnék egy kicsikét? Csak a balassagyarmati vonatig.

— Ne tessék, — mondotta a leány ijedten. — Mindjárt itt lesznek a kommunisták. Az aszódi Lloyd-gyárból jönnek ki rekvi-rálni.

— Persze, nincs is semmi értelme... És egyszerre eszembe jutott, milyen nagyon döngött hajnalban a berceli kapu. Minden kapu becsukódott akkor. Valamennyi.

— Menjünk hát — mondtam a kocsisnak.

A leány hirtelen magára eszmélt: — Oda tessék menni az órházba. Ott bevárhatja a vonatot. Jó ember a Nagy bácsi, az ő, ő megengedi. Még arról is mon-dott valamit, majd hoz át egy kis ebédet, ha a kommunisták elmen-tek.

Csikos vasutas zubbonyban, magasnövésű, öregedő ember jött felém. Szolgálati sapkájához nyult és kérdezte, mit akarok? Az iroda zárva van. A vonat csak öt óra-kor indul.

Ez is el fog küldeni. Megint éreztem, hogy mennyire fáradt vagyok. Az eső átázott, az éh-ség kinzott. Lassan mondtam ki a szavakat, hogy időt nyerjek és egy kicsikét még tető alatt mar-radhassak és egy darabig hihe-sem, hogy nem kell odébb men-nem.

De az ember nem küldött odébb. Vállat vont: — Hiszen itt maradhat, ha éppen akarja. Valami kényelmes helye ugyan nem lesz.

(Folytatjuk).

Kovácsmestert

keresünk 187

nem feltétel, de ha kisebb

bognármunkához ért, jobb.

ALLAMI MÉNTELEP, VERSEC

Ujságkihordót

és rikkancsokat keres a

„TORONTÁL”

Sepp Kraft (Zápolya, utca 3. szám)

Rádióműsor

Budapest I. állandó hétköznapi műsorszámai

6.00 „Üzen az otthon”. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. — 6.25 Eb-esztő. Torna. — 6.45 Reggeli zene. — 7.00 Hírek. Közlemények. — 8.00 Hírek német, román, szlovák, orosz és szerb nyelven. — 8.35 Délelőti muzika. — 10.00 Hírek. — 11.10 Nemzetközi vízjelző szolgálat. — 12.00 Fohász. Hímsz. — 12.40 Hírek. — 1.30 Honvédeink zene. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat. — 2.30 Hírek. Műsori mertetés. — 4.45 Időjelzés Hírek. — 6.50 Hírek. — 9.40 Hírek. — 11.45 Hírek.

SZOMBAT, MÁRCIUS 4.

Budapest I.

10.15 Népszertű nyitányok és közzenék. — 11.15 Szórakoztató muzika. — 11.40 Szűtők iskolája. I. rész. Előadás. — 12.10 Országos Postászenekar. — 2.10 A rádiózenekar műsorából — 3.00 Kovács Ödön-tánczenekara játszik. — 3.30 A híradás-technika területi előadás. — 4.20 Weidinger Ede szalonzenekara. — 5.00 A líra-el. — 5.20 Sári Elemér cigányzenekara-muzsikát. — 5.50 Hangképek innen-onnan. — 6.20 Anda Géza Liszt műveket zongorázik. Hanglemezek. — 6.4 Kulgyi tájé-koztató. — 7.00 Részletek a Pozsonyi lakodalmom című operettből. — 8.05 Ki volt Lord Carson? Boldizsár Iván előadása. — 8.20 Környű zene — könnyű percek. — 10.40 Ki mit szeret?

VASÁRNAP, MÁRCIUS 5.

Budapest I.

7.30 Szózat. — Reggeli zene. — 8.15 Hírek. — 8.30 Összetes beszéd. — 8.55 Anyák öt perce. — 9.10 Unióárius istentisztelet a Koháry utcai templomból. — 10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a budavári Koronáó-templomból. — 11.15 Evangélikus istentisztelet a bicikliputéri templomból. — 12.20 Levente műsor. — 1.00 A Budapesti Hangverszenyekar. — 1.45 Időjelzés, hírek, vizátsjelenés. — 2.00 Művészlemezek. — 2.55 Anyák öt perce. — 3.00 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. a) Fokozzuk a burgonya ermelést. — 3.45 A Légierők zenekara. — 4.10 Mulatság, fáradság. — 4.30 Roosz Emil szobagyűjtése. — 4.55 Hírek. — 5.20 Nótáink virágai. — 6.00 Legkedvesebb verseim. Elmondia Törés Anna. — 6.15 Magyar filamuzsika. Közvetítés a Hanne-filmgyárból. — 6.50 Hírek. — 7.00 Öökszép melódiák. Suppéól Straussig. — 8.05 Hangképek a Ferencváros-Kolozsvár labdarugomérkőzéséről. Beszél Legyenél József dr. — 9.10 Szomoródn! Innocent Vincze Ernő elbeszélése. — 9.25 Magyar hanglemezzajdonságok — 9.40 Hírek. — 10.10 Hírek német, angol és francia nyelven. — 10.40 Operarészletek. — 11.15 A modern zene kedvelőinek. — 11.45 Hírek.

Rádióhírszolgálat

Magyar hírek

7.15 Dunai német adók 325.4 m. (Brünn) — 8.00 Olasz rádió 41, 25 rövid h. — 5.34 Pozsonyi rádió 760 méteren. — 6.00 Olasz rádió 41, 25 rövid h. — 8.15 től 9-ig Beszámoló hírek, Dunai német adók 325.4 m. (Brünn). — 10.30 Olasz rádió 47, 55 és középhullám 221, 263 méteren.

A szerkesztésért és kiadásért felel: Üzvegy dr. Mara Jenőné Uri (Herren) ucca 7. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becskerek (Nagybecskerek) Sepp Kraft (Zápolya) ucca 3.

Kovácsműhelyt

egészben vagy részben 191

megvételre keresünk

Állami méntelep, Versec.

Gyermek-

kocsit (sport)

bérbe keresek.

228 Cim: Pasityeva utca 17. sz.